

ע"פ 5832/13 - נסים רובין נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5832/13

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: נסים רובין

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
(כב' סגן הנשיאה א' טל) בת"פ 023688-09-12 מיום
30.6.2013

תאריך הישיבה: כ"ט באדר ב התשע"ד (31.3.2014)

בשם המערער: עו"ד אברהם לנדשטיין

בשם המשיבה: עו"ד מורן פולמן

בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' ברכה וייס

פסק-דין

עמוד 1

השופט ע' פוגלמן:

ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' סגן הנשיאה א' טל) שהרשיע את המערער לפי הודאתו בעבירות של סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה לפי סעיף 332 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, הפרעה לשוטט בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק, והפקרה אחרי פגיעה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], וגזר עליו 42 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, פיצוי בסך 2,500 ש"ח לכל אחת מנפגעות התאונה ופסילת רישיון נהיגה.

כתב האישום

1. לפי פרטי כתב אישום מתוקן שבו הודה המערער, ביום 4.9.2012, בין השעות 00:00-23:30 לערך, ששה המערער משקה אלוכוהולי, ובסביבות השעה 1:30 נהג בעיר נתניה ברכב פרטי שאורותיו כבויים. שוטרים בניידת משטרה שנסעו בסמוך הבחינו ברכב, ומכיוון שנסע ללא אורות הם חסמו את הכביש באמצעות הניידת, יצאו מהניידת והתקרבו לעברו. המערער הודיע לנוסעי הרכב כי אין לו ביטוח, חגר את חגורת הבטיחות והחל בנסיעה מהירה תוך סטייה ימינה במטרה להתחמק מן הניידת שחסמה את דרכו. בתוך כך, נסע המערער במהירות לעבר אחד השוטרים שנאלץ להתחמק מהרכב כדי להימנע מפגיעה. השוטרים חזרו לניידת ודלקו אחר המערער תוך שהם כורזים לו לעצור כמה פעמים. המערער המשיך בנהיגה פרועה – הוא עבר מנתיב לנתיב במהירות רבה, נכנס פעמיים לרחובות חד-סטריים נגד כיוון התנועה; אילץ נהג משאית לסטות מנתיב הנסיעה בחדות כדי להימנע מהתנגשות חזיתית; וחצה פעמיים צמתים באור אדום. בשלב מסוים, בעודו "מזגזג" בין הנתיבים, איבד המערער שליטה על הרכב. הרכב פגע באי-תנועה, הסתובב סביב עצמו, ונעצר. אז התקרבו השוטרים אל הרכב והמערער פתח את דלת הנהג ונמלט בריצה מהמקום. לכל אורך הנסיעה הפצירו נוסעי הרכב במערער לחדול ממעשיו ולעצור את הרכב, אך המערער לא נענה להפצרותיהם. בעקבות מעשיו נפצעו שתיים מנוסעות הרכב ואושפזו לימים מספר בבית חולים.

גזר הדין של בית המשפט המחוזי

2. בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' סגן הנשיאה א' טל) הרשיע את המערער לפי הודאתו בעבירות שיוחסו לו. בגזר הדין סקר בית המשפט את תסקיר שירות המבחן שממנו עולה כי למערער אין הרשעות קודמות ושהוא גדל במשפחה בעלת אורח חיים נורמטיבי. לפי התסקיר, המערער חווה לאחרונה תקופת משבר עקב כישלון בעסק עצמאי שניהל. שירות המבחן התרשם כי במהלך האירוע הגיב המערער באימפולסיביות, מתוך לחץ שייתפס נוהג תחת השפעת אלוכוהול, וכי הוא מתחרט על מעשיו, חש בושה על אופן התנהלותו, ודואג למצבן של חברותיו שנפגעו. שירות המבחן לא התרשם כי למערער יש בעיית התמכרות לאלכוהול. אשר על כן, המליץ שירות המבחן להימנע מלהטיל על המערער עונש מאסר בפועל בבית הסוהר, וחלף זאת המליץ להטיל עונש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות וכן על הטלת צו מבחן למשך שנה שבמהלכה ישולב בקבוצות טיפוליות במסגרת שירות המבחן.

3. בבואו לגזור את עונשו של המערער קבע בית המשפט המחוזי כי מתחם הענישה ההולם את עבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה משתרע משלוש לחמש שנות מאסר בפועל בנוסף למאסר על תנאי ופסילת רישיון נהיגה; כי מתחם הענישה ההולם את עבירת ההפקרה לאחר פגיעה נע בין שישה חודשי עבודות שירות לשנתיים מאסר בפועל; וכי מתחם הענישה בגין עבירה של הפרעה

לשוטר משתרע ממאסר על תנאי לשלושה חודשי מאסר. במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה, שקל בית המשפט את העובדה שהמערער לא תכן מראש את מעשיו, ומנגד את העובדה שהנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירות - נהיגה פרועה בלב עיר - היה חמור; שכתוצאה מהמעשים אף נגרם נזק בפועל לשתים מנוסעות הרכב; ושלמערער ניתנו מספר הזדמנויות לחדול ממעשיו אך הוא נמנע מלעשות כן. לצורך קביעת העונש בתוך מתחם הענישה שקל בית המשפט את גילו הצעיר של הנאשם; את נכונותו להשתלב בהליך טיפולי; את החשש מהאופן שבו ישפיע עליו עונש המאסר לאור התסקיר; את העובדה שהוא נעדר עבר פלילי; את הודאתו המלאה במעשים מבלי שדרש לשנות את פרטי האישומים במסגרת הסדר טיעון; את העובדה שהוא נטל באופן מיידי אחריות למעשים, והביע חרטה על מעשיו ודאגה לחבריו; ואת ההשפעה הצפויה של הטלת עונש מאסר בפועל על משפחתו. באיזון בין השיקולים השונים, מצא בית המשפט כי המלצת שירות המבחן אינה משקפת באופן ראוי את האינטרס הציבורי של מיגור תופעת סיכון חיי אדם בדרכים והפקרת נפגעי תאונות דרכים ונותנת משקל יתר לנסיבותיו האישיות של המערער.

אשר על כן, גזר בית המשפט על המערער את העונשים הבאים: 42 חודשי מאסר בפועל; שנת מאסר על תנאי אם יעבור תוך 3 שנים משחרורו ממאסר עבירה של סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה או עבירה של הפקרה לאחר פגיעה; שישה חודשי מאסר על תנאי אם יעבור תוך 3 שנים משחרורו ממאסר עבירה של נהיגה בזמן פסילה, ללא רישיון נהיגה או ללא ביטוח; שנת מאסר על תנאי אם יעבור תוך 3 שנים מיום קבלת הרישיון עבירות של סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה, הפקרה לאחר פגיעה, נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח או בזמן פסילה; 3 חודשי מאסר על תנאי אם יעבור במשך 3 שנים משחרורו ממאסר עבירה כלפי שוטרים; פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה במשך 4 שנים משחרורו ממאסר; וכן תשלום פיצוי בסכום של 2,500 ש"ח לכל אחת מהנפגעות בתאונה.

הערעור

4. מכאן הערעור שלפנינו, המכוון לחומרת העונש שנגזר על המערער. בפתח דבריו טוען המערער כי היה מקום להפחית מתקופת המאסר שנגזרה עליו את ימי המעצר שבו הוא היה נתון (בין התאריכים 27.9.2012-4.9.2014); וכן את הימים שבהם שהה במעצר בית מלא וחלקי. כמו כן, טוען המערער כי בית המשפט קמא קבע מתחם הענישה החורג מהמתחם הראוי שנקבע בפסיקה במקרים דומים. בפרט נטען כי עבירת ההפקרה שבה הורשע היא ברף הנמוך ביותר שכן המערער ראה שוטרים וקהל שניצבו בסמוך לרכב בשעה שהוא נמלט ממנו, וכרבע שעה לאחר האירוע כבר מיהר להתעשת והתייצב בתחנת המשטרה. לבסוף טוען המערער כי אף אם לא נפלה טעות במתחם הענישה שקבע בית המשפט קמא, הרי שכ"בגיר צעיר" היה מקום לחרוג ממתחם זה נוכח הפוטנציאל השיקומי העולה מתסקיר המבחן.

5. בדיון שהתקיים לפנינו, ציינה באת כוח המשיבה כי המדינה לא תתנגד להפחתת ימי המעצר מעונש המאסר שנגזר על המערער. מנגד, בכל שאמור בערעור על חומרת העונש, סומכת המשיבה ידיה על גזר הדין של בית המשפט המחוזי. לטענת המשיבה, המערער הורשע בעבירות חמורות ביותר, כשלפי הפסיקה עבירת סיכון חיי אדם לבדה מצדיקה נשיאה בארבע עד חמש שנות מאסר בפועל. המשיבה ביקשה להדגיש כי המערער לא חדל ממעשיו על אף מספר הזדמנויות לעשות כן; וכי פוטנציאל הסכנה

עמוד 3

התממש במקרה דנן – שתיים מנוסעות הרכב נפצעו בצורה שאינה קלה, כאשר אחת מהן הייתה צריכה לעבור הליך שיקום וסובלת עד היום מתוצאות הפגיעה. על כן נטען כי העונש שהוטל על המערער הינו הולם וראוי בנסיבות העניין.

6. נציגת שירות המבחן ציינה בדיון שהתקיים לפנינו כי המערער החל לרצות את עונשו בבית הכלא "צלמון" ביום 16.10.2013 לאחר שנדחתה בקשתו לעיכוב ביצוע. לפי התסקיר המשלים, המערער השתלב בבית הסוהר לשביעות רצון האחראים עליו, ללא בעיות משמעת. שירות המבחן התרשם כי מדובר בבחור צעיר, בלתי בשל, המתאפיין בתגובות אימפולסיביות בעיקר במצבי לחץ ומשבר, אשר השתלב בבית הסוהר בתכנית טיפולית שבה הוא לוקח חלק פעיל ומשמעותי, מקבל אחריות מלאה על מעשיו ומצר עליהם. על אף חומרת העבירות שבהן הורשע המערער, נוכח העובדה שמדובר בעבירות ראשונות, החרטה הכנה שהביע על מעשיו, ונכונותו המלאה של להשתלב בטיפול, המליץ שירות המבחן לקצר את עונש המאסר שנגזר על המערער כצעד מקדם בהליך שיקומו.

דיון והכרעה

7. בחנו את נימוקי הערעור ושקלנו את טיעוני הצדדים. כידוע, ערכאת הערעור תתערב בעונש שהטילה הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים של טעות מהותית או סטייה ברורה ממדיניות הענישה המקובלת בנסיבות דומות (ראו, למשל, ע"פ 8815/12 מחמוד נ' מדינת ישראל, פסקה 5(15.1.2013)). אשר למתחם הענישה, בענייננו אין חולק על חומרת העבירות שבהן הורשע המערער. בית משפט זה עמד לא פעם על החשיבות שבהצבת רף ענישה מחמיר ביחס לעבירת סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה העבירה העיקרית שבה הורשע המערער – כאשר היא מבוצעת בנסיבות של ניסיון הימלטות מרשויות החוק תוך גרימת נזק לשלמות גופם של עוברי אורח או של שומרי החוק. יפים לכך דבריו של השופט א' א' לוי בע"פ 2410/04 מדינת ישראל נ' אבולקיעאן (11.11.2004):

"[...] המערער נהג ברכבו בפראות, בשעה הומה, בטבורה של עיר, ותוך שהוא מסכן את המשתמשים האחרים בדרך. חברה מתוקנת אינה יכולה להשלים ואסור לה להשלים עם בריונות ופריקת עול מסוג זה, ומקל וחומר שאין להשלים עם כך כאשר מדובר בתופעה שרבים חוטאים בה [...]. את התופעה החמורה הזו יש למגר כדי להבטיח את שלום הציבור, וגם כדי לאפשר לאנשי החוק למלא את תפקידם ללא מורא. תרומתם של בתי המשפט למאמץ שנועד להשיג מטרה זו צריכה לקבל ביטוי ברמת הענישה הנקוטה." (ראו גם: ע"פ 4967/13 אחמד נ' מדינת ישראל (13.3.2014); השוו: ע"פ 2079/06 אבו עזא נ' מדינת ישראל (7.6.2006); ע"פ 6986/09 אורנשטיין נ' מדינת ישראל (15.3.2010); ע"פ 285/13 מוסטפא נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (24.10.2013)).

לצד עבירת סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה, הורשע המערער גם בעבירת הפקרה אחרי פגיעה – הגם שיש לתת את הדעת לנסיבות ההפקרה: המערער הותיר את הפצועות מהתאונה בסביבה שבה היו אנשים נוספים שיכלו להושיט עזרה והסגיר עצמו למשטרה בסמוך לאחר מכן; בנוסף הורשע גם בעבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. לאחר שבחנו את מתחמי הענישה שקבע בית המשפט קמא ביחס לכל אחת מהעבירות בהינתן נסיבות ביצוען, לא ראינו כי נפלה בהם טעות מהותית המצדיקה את התערבותנו. אשר לקביעת העונש בתוך מתחם הענישה, מקובלת עלינו החלטת בית המשפט קמא – שעליה המערער כמובן אינו חולק – לגזור את העונש ברף הנמוך ביותר של מתחם הענישה ביחס לכל עבירה (בית המשפט, למעשה, גזר את העונש המינימאלי בתוך המתחם

בגין כל עבירה, באופן שעונשי המאסר יבוצעו במצטבר), וזאת נוכח נסיבותיו האישיות של המערער ובהן גילו הצעיר, העובדה שמדובר בעבירה ראשונה, הודאתו במעשים, הבעת החרטה, והתסקיר החיובי של שירות המבחן. עם זאת, מצאנו כי יש מקום להתערב ולהפחית במידת מה מעונש המאסר בפועל שנגזר על המערער לנוכח שיקולי השיקום. על פי סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם העונש ההולם אם מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם. בענייננו, מן התסקיר המשלים שהוגש לעיוננו עולה כי המערער ממשיך גם בבית הסוהר בהליך השיקום שבו הוא החל עוד בטרם מאסרו. המערער משתתף בצורה פעילה בתכנית טיפולית ייחודית ואינטנסיבית המיועדת לצעירים שזהו מאסרם הראשון, ובמסגרת זו מביע מוטיבציה גבוהה ורצינות ומעוניין להתקדם ולרכוש כלים אשר יסייעו לו לשקם את חייו. גורמי הטיפול התרשמו כי המערער לוקח אחריות מלאה על מעשיו, מבין את חומרתם ומצר על הנזק שנגרם לנפגעים בתאונה תוך שהוא מודע לצורך לפצותם. מכאן אנו למדים כי המערער עבר בינתיים שיקום חלקי וכי קיים סיכוי של ממש שעד לתום התכנית הוא יעבור הליך שיקום מלא. נוכח העובדה כי המערער היה בן 21 בעת ביצוע העבירה – "בגיר צעיר" – יש להעניק משקל נכבד לפוטנציאל השיקומי כעולה מתסקיר המבחן (ראו ע"פ 7781/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 48-58 (25.6.2013)), ראינו לקצר במידת מה את עונש המאסר שנגזר עליו – במטרה לקדם את שיקומו ולחזק את ידיו להמשיך בדרך החיובית שהוצגה לפנינו – ולהעמידו על שלוש שנות מאסר.

סוף דבר

8. עונש המאסר בפועל שנגזר על המערער יועמד אפוא על 36 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו. יתר רכיבי גזר הדין יעמדו בעינם.

ניתן היום, ח' בניסן התשע"ד (8.4.2014).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט